

3. Answer any **two** of the following questions selecting at least **one** from each **Group**: 10×2=20

(One must be written in Sanskrit language with Devanāgarī Script):

GROUP-A

i) किं नाम कर्म? अनीप्सितं कारकं कथं कर्मसंज्ञं स्यात्? किञ्च अकथितकर्म?—एतत्सर्वं विस्तरेणालोच्यताम्। 10

OR

ii) 'कर्मदीनामपि सम्बन्धमात्रविवक्षया षष्ठ्येव।'—पङ्क्तिरियं सोदाहरणं विशद्यताम्।

GROUP-B

i) 'पदसम्बन्धी यो विधिः स समर्थाश्रितो वोध्यः।'—पङ्क्तिरियं विशदेन व्याख्यायताम्। 10

OR

ii) तत्पुरुषसमासमाश्रित्य कञ्चन सामासिकः प्रबन्धः लेख्यः।

615/Sans

UG/5th Sem/SANH-CC-T-12/22

U.G. 5th Semester Examination - 2022

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANH-CC-T-12

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. Answer any **ten** of the following questions in Sanskrit language with Devanāgarī Scripts: 2×10=20

- 'यागाय याति।'—अत्र 'यागाय' इति पदे केन सूत्रेण का विभक्तिः?
- 'प्रियमाणः' कः? तस्य सम्प्रदानसंज्ञा कथं भवति?
- 'फलेभ्यो याति' इत्यस्यार्थं स्पष्टीकुरु? का नाम 'क्रियार्था क्रिया'?
- किं नाम कारकं भयहेतुः स्यात्? ईप्सितोऽर्थः कदापादानं स्यात्?
- का नाम विभाषा? को नाम योगविभागः?
- 'मातुः स्मरणम्।'—अत्र 'मातुः' इति पदे केन सूत्रेण का विभक्तिः?
- 'उभयप्राप्तौ कर्मणि' इति सूत्रस्यार्थः लेख्यः। कृद्-योगेन षष्ठीविभक्तैरुदाहरणं देयम्।
- किं नाम भावलक्षणम्? भावलक्षणे षष्ठी विभक्तिः कदा भवति?
- किं नाम उपसर्जनम्? समासे उपसर्जनसंज्ञया किं सिद्ध्यति?

615/Sans

[4]

[Turn Over]

- x) विभक्त्यर्थे अव्ययीभावसमासस्य उदाहरणमेकं देयम्। 'वृद्धि' इत्यस्य कोऽर्थः ?
- xi) 'तिष्ठद्' इत्यस्य लौकिकालौकिकविग्रहौ विलिख्येताम्।
- xii) 'उन्मत्ताङ्गम्' इत्यस्य लौकिकविग्रहः कः ? पदमिदं केन समासेन निष्पद्यते ?
- xiii) नित्यसमासस्य उदाहरणं देयम्। 'नखभिन्नः' इति सामासिकपदं केन सूत्रेण सिद्ध्यति ?

2. Answer any **four** of the following questions:

5 × 4 = 20

- a) Explain the following Sūtra (any **one**): 5 × 1 = 5
- i) येनाङ्गाविकारः ।
- ii) उपाक्वध्याङ्क्सः ।
- iii) यतश्च निर्धारणम् ।
- b) Explain the following Sūtra (any **one**): 5 × 1 = 5
- i) तत्र तेनेदमिति सरूपे ।
- ii) अन्यपदार्थे च संज्ञायाम् ।
- iii) अनेकमन्यपदार्थे ।
- c) Explain any **one**: 5

विनापि तद्योगं तृतीया, 'बृद्धो यूना' — इत्यादिनिर्देशात्।

OR

परिमाणमात्रे द्वेणो ब्रीहिः ।

- d) Account for the case-ending of the underlined words (any **five**): 1 × 5 = 5
- i) हन्तः पृष्ठं ददाति ।
- ii) नास्ति घटोऽनुपलब्धेः ।
- iii) द्विषे जहि ।
- iv) वर्ष यावत् कल्याणी ।
- v) अरण्ये विभेति ।
- vi) गच्छतः एव स्वबलनं भवति ।
- vii) श्वशुराल्लज्जते शशवत् नवौढा वधूः ।
- viii) यज्ञदत्तं शतं मुष्णाति ।
- e) Explain the formation of the following compound (any **two**): 2 ½ × 2 = 5
- केशाकेशि, युवजानिः, अधिहरि, द्रव्यङ्गुलम्, उपदशाः ।
- f) Explain any **one**: 5 × 1 = 5
- कृद्ग्रहणे गतिकारकपूर्वस्यापि ग्रहणम् ।

OR

अनित्योऽयं गुणेन निषेधः, 'तदशिष्यं संज्ञप्रमाणत्वादित्यादिनिर्देशात्।'